DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

17. marts 2005 *

Indhold

I — Sagens omstændigheder ..... I - 2229

A — Kontrakten ..... I - 2229

1) Kontraktens formål ..... I - 2230

2) Tidsplanen for arbejderne ..... I - 2232

3) Kommissionens kontrol ..... I - 2235

4) Finansielle bestemmelser ..... I - 2235

5) Tilbagebetalinger ..... I - 2237

6) Voldgiftsbestemmelsen ..... I - 2238

B — Kontraktens opfyldelse ..... I - 2238

C — De af Kommissionen foretagne betalinger og kravet om godtgørelse ..... I - 2240

D — Tre af de sagsøgtes selskabers likvidation ..... I - 2242

1) Vedrørende InterTeam ..... I - 2242

2) Vedrørende A-Consult ..... I - 2242

3) Vedrørende Ision ..... I - 2243

II — Domstolens kompetence ..... I - 2243

A — Retsforskrifter ..... I - 2243

B — Voldgiftsbestemmelsens anvendelighed ..... I - 2244

III — Sagens formalitet, i det omfang den er rettet mod tre af de sagsøgte selskaber, som er under likvidation eller er blevet likvideret ..... I - 2246

A — Retsforskrifter ..... I - 2247

1) Fællesskabsretten ..... I - 2247

2) National ret ..... I - 2252

* Processprog: tysk.

B — Sagens formalitet, i det omfang den er rettet mod InterTeam ..... I - 2253

C — Sagens formalitet, i det omfang den er rettet imod A-Consult og Ision ..... I - 2254

D — Kommissionens supplerende påstande ..... I - 2256

IV — Sagens grundlag, i det omfang den er rettet mod AMI Semiconductor, Intracom, Euram og Nordbank ..... I - 2258

A — Kravet om tilbagebetaling støttet på artikel 23, punkt 23.3, i kontraktens bilag II I - 2258

1) Vedrørende den solidariske hæftelse ..... I - 2259

2) Beregningen af det finansielle bidrag, som påhviler Kommissionen ..... I - 2261

B — Ret til tilbagebetaling i henhold til § 812 i BGB ..... I - 2264

V — Intracoms modkrav ..... I - 2265

Sagens omkostninger ..... I - 2266

I sag C-294/02,

angående et søgsmål i henhold til artikel 238 EF, anlagt den 12. august 2002,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved G. Wilms, som befuldmægtiget, bistået af Rechtsanwalt R. Karpenstein, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger,

mod

AMI Semiconductor Belgium BVBA, tidligere Alcatel Microelectronics NV, Oudenaarde (Belgien), ved Rechtsanwälte M. Hallweger og R. Lutz,

A-Consult EDV-Beratungsgesellschaft mbH (under likvidation), Wien (Østrig), ved Rechtsanwalt E. Roehlich,

Intracom SA Hellenic Telecommunications & Electronic Industry, Athen (Grækenland), ved avocats M. Lienemeyer, U. Zinsmeister og D. Waelbroeck,

ISION Sales & Services GmbH & Co. KG (under likvidation), Hamburg (Tyskland), ved Rechtsanwälte H. Fialski og T. Delhey,

Euram-Kamino GmbH, Hallbergmoos (Tyskland), ved Rechtsanwälte M. Hallweger og R. Lutz,

HSH Nordbank AG, tidligere Landesbank Kiel Girozentrale, Kiel (Tyskland), ved Rechtsanwälte B. Treibmann og E. Meincke,

og

InterTeam GmbH (under likvidation), Itzehoe (Tyskland), ved Rechtsanwälte M. Hallweger og R. Lutz,

sagsøgte,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, P. Jann, og dommerne R. Silva de Lapuerta, K. Lenaerts, S. von Bahr og K. Schiemann (refererende dommer),

generaladvokat: J. Kokott
justitssekretær: ekspeditionssekretær M.-F. Contet,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 8. juli 2004,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 23. september 2004,

afsagt følgende

Dom

1 Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber har i stævningen nedlagt påstand om, at de sagsøgte selskaber — det belgiske selskab AMI Semiconductor Belgium

BVBA, tidligere Alcatel Microelectronics NV (herefter »AMI Semiconductor«), det østrigske selskab A-Consult EDV-Beratungsgesellschaft mbH (herefter »A-Consult«), det græske selskab Intracom SA Hellenic Telecommunications & Electronic Industry (herefter »Intracom«), det tyske ISION Sales & Services GmbH & Co. KG, tidligere AllCon Gesellschaft für Kommunikationstechnologie mbH (herefter »Ision«), det tyske selskab Euram-Kamino GmbH (herefter »Euram«), det tyske selskab HSH Nordbank AG, tidligere Landesbank Kiel Girozentrale (herefter »Nordbank«), og det tyske selskab InterTeam GmbH (herefter »InterTeam«) (de sagsøgte selskaber benævnes herefter under ét »de sagsøgte«) — som solidariske skyldnere tilpligtes at betale Kommissionen et beløb på 317 214 EUR, inkl. renter, som tilbagebetaling af det forskud, Kommissionen har udbetalt i medfør af en kontrakt indgået med selskaberne inden for rammerne af Esprit-projektet nr. 26927, benævnt »Electronic Commerce Fulfilment Service for the Electronic Industry (ECFS/E) (herefter »projektet«)« (Tjeneste for elektronisk bestilling inden for den elektroniske industri, herefter »kontrakten«).

I — Sagens omstændigheder

A — *Kontrakten*

2 Den 8. juni 1998 indgik De Europæiske Fællesskaber, ved Kommissionen, en kontrakt med de sagsøgte om et finansielt bidrag til dem til gennemførelse af Esprit-projekt nr. 26927.

3 Kontrakten var affattet på engelsk. Ifølge artikel 10 er den undergivet tysk ret.

4 Ifølge kontraktens artikel 1, punkt 1, påhvilede der de sagsøgte en »fælles og solidarisk forpligtelse til at udføre de i bilag I omhandlede arbejder for Kommissionen indtil den afsluttende fase i 18. måned«. »The *Contractors* shall carry out this contract jointly and severally towards the Commission for the work set out in Annex I up to the milestone at month 18«.

5 Kontraktens artikel 1, punkt 1.2, bestemmer:

»Bortset fra tilfælde af force majeure (inkl. strejke, lockout og andre begivenheder, som medkontrahenterne ikke har nogen indflydelse på) er medkontrahenterne forpligtet til at gøre en rimelig indsats til at opnå de i projektet fastsatte resultater og at opfylde de forpligtelser, som en medkontrahent måtte misligholde. En medkontrahent er ikke forpligtet til at træffe foranstaltninger vedrørende forhold, som ligger uden for hans rimelige kontrol, eller til at godtgøre beløb, som skyldes en medkontrahents misligholdelse af sine forpligtelser, medmindre han selv har bidraget til denne misligholdelse. Kontraktsparterne aftaler, hvilke foranstaltninger der skal træffes i tilfælde af force majeure.«

1) Kontraktens formål

6 Ifølge artikel 1, punkt 1.1 var kontraktens formål at udføre de i bilag I omhandlede arbejder.

7 Ifølge resuméet af projektet i bilag I, første del, var projektets formål at muliggøre salg af overskydende halvlederkomponenter mellem virksomhederne i den elektro-

niske industri uden anvendelse af mellemhandlere for herved at nedbringe transaktionsomkostningerne. Projektets gennemførelse skulle lette disse forhold:

— ved at bringe overskydende udbud og uopfyldt efterspørgsel på komponenter sammen på en global platform

— ved at understøtte operationerne i forbindelse med de forretningsmæssige transaktioner

— ved at sikre afsendelsen af produkter og udfærdigelsen af de erklæringer, som er nødvendige til opfyldelse af købe- og salgskontrakter, og

— ved at udvide brugen af elektronisk handel inden for den elektroniske sektor.

Ifølge resuméet ville projektet have gjort det muligt for den elektroniske industri:

— at udvide de indbyrdes handelstransaktioner og formindske transaktionsomkostningerne ved anvendelse af en global udveksling af informationer

— at anvende den elektroniske handel i en global økonomi uden grænser.

De tre hovedformål var angivet på følgende måde i resuméet:

— integration af et større antal tjenesteydelser, som er afgørende for den elektroniske industri

— tilvejebringelsen af egnede grænseflader for et effektivt børssystem, som kan integreres i en professionel IT-ordning for fremtidige brugere og udbydere af tjenesteydelser

— fremme af en øget udvikling af elektronisk handel inden for den elektroniske industri, herunder ved udvikling af midler til at belønne anvendelsen af systemet (»bonus component«) og midler til en kvantitativ bestemmelse af, om cost/benefit-forholdet forbedres efter gennemførelsen af projektet.

2) Tidsplanen for arbejderne

8 Ifølge kontraktens artikel 2, punkt 2, skulle projektet gennemføres i løbet af 18 måneder med begyndelsestidspunkt den 1. maj 1998 og således være afsluttet ved udgangen af oktober 1999.

9 Ifølge kontraktens bilag I, kapitel 2, andet afsnit, punkt 2, var de planlagte arbejder grupperet i 8 arbejdsprogrammer (»workpackages«), som skulle munde ud i i alt 29 præstationer (»deliverables«). Det første af disse arbejdsprogrammer omfattede følgende præstationer:

»Workpackage 1 Specification of relevant business procedures

Task 1.1 Commercial processes at user sites (Months 0-2)

Components procurement processes

Excess inventory control & handling

QA processes (ISO 9000 etc.)

Alternate sourcing

Established payment methods

New payment methods

Task 1.2 Software Interfaces (Months 0-2)

Interfaces to commercial Software employed by industrial users

Software interfaces: Banks

Software interfaces: Transporters

Definition of SAP-specific parameters

Task 1.3 Evaluation of IT environment (Months 0-2)

PC, Workstation, LAN's

Operating Systems PC & networks

Internet access, Intranets«

10 De oversigter, hvori kontraktsparternes særlige funktioner ved gennemførelsen af de enkelte arbejdsprogrammer er fastlagt, er også indeholdt i kontraktens bilag I, kapitel 2, andet afsnit, punkt 2.2.

11 Arbejdsprogram nr. 1 fastsætter følgende arbejdsfordeling (ifølge tabellen på s. 40 og 41 i kontraktens bilag):

Task	Partner	Contribution
1.1	[AMI Semiconductor] Intracom A-Consult	Definition of all commercial processes at user sites relevant to controlling, selling, excess inventory, and procuring electronic material
1.2	[Nordbank]	Definition of interfaces required for cash transfer methods and account control
	[Euram]	Definition of interfaces required to determine freight costs, place freight orders, trace freight orders
	[AMI Semiconductor] Intracom A-Consult	Tabulation of details about required interfaces to commercial software
1.3	InterTeam	Evaluation of IT environments of all project participants, including prevalent standards
		Independent evaluation of whether the architecture to be used meets state-of-the-art standards
	[Nordbank]	Co-operation with InterTeam in the analysis of the local IT environment
	[Euram]	Co-operation with InterTeam in the analysis of the local IT environment
	[AMI Semiconductor] Intracom A-Consult	Co-operation with InterTeam in the analysis of the local IT environment

3) Kommissionens kontrol

12 Ifølge artikel 8 i kontraktens bilag II kunne Kommissionen bistås af sagkyndige ved kontraktens gennemførelse. I så fald skulle den træffe egnede foranstaltninger til sikring af, at de pågældende sagkyndige ikke viderebringer eller anvender de fortrolige oplysninger, som de er blevet bekendt med. Der skulle på forhånd tilgå Kommissionens medkontrahenter detaljerede oplysninger om disses sagkyndige, og Kommissionen skulle i rimeligt omfang tage hensyn til de indsigelser, der måtte blive fremsat af medkontrahenter, og som var støttet på rimelige forretningsmæssige grunde.

4) Finansielle bestemmelser

13 Ifølge kontraktens artikel 3 var de samlede refusionsberettigede udgifter til projektet vurderet til 1 080 000 ECU. Ifølge samme artikel skulle Kommissionens bidrag dække indtil 50% af udgifterne, dog højst 540 000 ECU. Grundlaget for de fastsatte udgifter fremgik af kontraktens bilag I, og artikel 18-20 i kontraktens bilag II indeholdt præcise kriterier for beregningen af de refusionsberettigede udgifter.

14 I formular I, som var indeholdt på s. 6 i kontraktens bilag I, var fordelingen mellem de sagsøgte indbyrdes af det samlede refusionsberettigede beløb angivet på følgende måde:

— InterTeam: 153 500 ECU;

— Ision: 70 000 ECU;

— Euram: 40 000 ECU;

— Nordbank: 10 000 ECU;

— AMI Semiconductor: 97 000 ECU;

— Intracom: 68 000 ECU;

— A-Consult: 101 500 ECU.

15 I formular 5.3 på s. 56 og 57 i kontraktens bilag I opregnes den indsats — angivet i arbejde pr. person pr. måned — som hver medkontrahent skal yde for at kunne præstere hver enkelt af de pågældende ydelser.

16 Ifølge kontraktens artikel 4 skulle betalingen af Kommissionens bidrag foregå på følgende måde:

— et forskud på 270 000 ECU, som skulle betales to måneder efter den sidste af de kontraherende parters underskrifter

— periodiske betalinger, som skulle foretages to måneder efter godkendelsen af de forskellige periodiske rapporter om arbejdets forløb og opgørelserne over de hertil anvendte udgifter, hvorved forskuddet og de samlede periodiske betalinger ikke måtte overstige 486 000 ECU

— saldoen for det samlede skyldige bidrag (tilbageholdelse af garanti på 54 000 ECU), som skulle betales to måneder efter godkendelsen af den sidste rapport, det sidste bilag eller andre ydelser i forbindelse med projektet og opgørelsen af omkostningerne for den endelige periode.

17 Det var fastsat i artikel 23, punkt 23.2, i kontraktens bilag II, at alle de af Kommissionen foretagne betalinger skulle anses for forskud, indtil ydelserne var godkendt, eller, i benægtende fald, indtil godkendelse af den endelige rapport.

5) Tilbagebetalinger

18 Såfremt det samlede finansielle bidrag til projektet, som påhvilede Kommissionen, var lavere end summen af de af denne foretagne betalinger, forpligtede medkontrahenterne sig ifølge artikel 23, punkt 23.3, i kontraktens bilag II til straks at tilbagebetale denne forskel.

19 Ifølge artikel 5, punkt 5.3, litra a), nr. i), i kontraktens bilag II kunne Kommissionen »med øjeblikkelig virkning« opsige kontrakten skriftligt:

»når Kommissionen har anmodet om, at der inden for en rimelig frist — som mindst udgør en måned, og som angives skriftligt — træffes foranstaltninger til at afhjælpe den manglende opfyldelse af [...] kontrakten, og disse foranstaltninger ikke er blevet tilfredsstillende gennemført«.

20 I tilfælde af kontraktens opsigelse var det endvidere fastsat i artikel 5, punkt 5.4, i kontraktens bilag II, at Fællesskabets deltagelse i udgifterne i disse tilfælde kun omfattede udgifterne vedrørende de ydelser i forbindelse med projektet, som var accepteret af Kommissionen, og eventuelle andre ydelser, som måtte anses for rimelige, herunder udgifter som følge af forpligtelser af finansiel karakter.

21 Ifølge samme bestemmelse kunne der i tilfælde af en opsigelse af kontrakten i henhold til artikel 5, punkt 5.3, litra a), i kontraktens bilag II tilføjes renter til ethvert beløb, som skulle tilbagebetales på skriftlig anfordring, til en rentesats på 2% over den sats, der anvendes af Det Europæiske Monetære Institut for transaktioner i ecu inden for perioden mellem modtagelsen af midlerne og tilbagebetalingen heraf.

6) Voldgiftsbestemmelsen

22 Artikel 7 i kontraktens bilag II indeholder en voldgiftsbestemmelse med følgende ordlyd:

»De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans — og De Europæiske Fællesskabers Domstol i tilfælde af appel — har alene kompetence til at træffe afgørelse i tvister mellem Kommissionen og medkontrahenterne vedrørende nærværende kontrakts gyldighed, anvendelse og fortolkning.«

B — *Kontraktens opfyldelse*

23 Gennemførelsen af projektet ECFS/E påbegyndtes i maj 1998.

24 Den 15. december 1998 forelagde medkontrahenterne Kommissionen en rapport vedrørende en periode på seks måneder, hvori de opnåede mål var beskrevet. I rapporten erklærede medkontrahenterne, at de til fulde havde ydet de forskellige præstationer, som var fastsat i arbejdsprogrammerne nr. 1, 2 og 3.

25 For at kunne efterprøve de resultater, som var angivet i medkontrahenternes rapporter, foreslog Kommissionen, at der blev oprettet et kontrolteam (»Review Team«). Efter at have modtaget oplysninger om de af Kommissionen foreslåede sagkyndige, herunder disses curriculum vitae, gav InterTeam ved e-mail af 8. april 1999 sit samtykke til udpegelse at to af de foreslåede sagkyndige, Guida og Ouzounis.

26 Under et møde mellem medkontrahenterne og Kommissionen den 11. juni 1999 afleverede kontrolteamet sin første undersøgelsesrapport, hvori det angav, at der var fundet alvorlige mangler ved projektets gennemførelse. På grundlag af disse konstateringer udsatte kontrolteamet projektet indtil den 1. juli 1999 og opfordrede de sagsøgte til at tilsende det alle nødvendige oplysninger til godtgørelse af, at de havde afhjulpet de mangler ved gennemførelsen, som var angivet i undersøgelsesrapporten.

27 I en skrivelse af 18. juni 1999 opregnede Kommissionen de beslutninger, der blev truffet under mødet den 11. juni 1999. Ved samme lejlighed fastsatte den endvidere i medfør af artikel 5, punkt 3, litra a), nr. i), i kontraktens bilag II en supplerende frist for de sagsøgte og truede med at ophæve kontrakten. Ved skrivelse af 29. juni og 14. juli 1999 bestred Kommissionen på ny, at de sagsøgte havde opfyldt deres kontraktlige forpligtelser, og opfordrede dem til at afhjælpe den manglende gennemførelse af arbejderne og de konstaterede mangler inden en måned.

28 I begyndelsen af juli måned 1999 forelagde de sagsøgte Kommissionen en rapport vedrørende en periode på 12 måneder, hvori de opnåede mål var beskrevet. Ifølge denne rapport havde de sagsøgte udført projektet i overensstemmelse med kontrakten.

29 Den 5. juli 1999 forelagde kontrolteamet en anden bedømmelsesrapport, som tog hensyn til oplysninger, der var indeholdt i rapporten over de resultater, der var opnået inden for 12-månedersperioden, og til de øvrige supplerende dokumenter,

der var fremlagt af medkontrahenterne. Rapporten indeholdt en grundlæggende kritik af ydelserne som helhed. En del af ydelserne blev dog accepteret, om end resultaterne blev betegnet som ringe.

30 Selv om de sagsøgte på ny under et møde den 8. september 1999 gav en fuldstændig redegørelse for de opnåede mål, ændrede kontrolteamet ikke sin konklusion.

31 Ved skrivelse af 21. december 1999 til InterTeam opsagde Kommissionen kontrakten med tilbagevirkende gyldighed fra den 8. september 1999.

C — *De af Kommissionen foretagne betalinger og kravet om godtgørelse*

32 Ikrafttrædelsen af Rådets forordning (EF) nr. 1103/97 af 17. juni 1997 om visse bestemmelser vedrørende indførelsen af euroen (EFT L 162, s. 1) havde til følge, at enhver henvisning til ecuen blev erstattet af en henvisning til euroen i forholdet 1 EUR til 1 ECU, jf. forordningens artikel 2, stk. 1.

33 I overensstemmelse med kontraktbestemmelserne betalte Kommissionen følgende beløb til de sagsøgte:

— 270 000 EUR den 8. juni 1998

— 191 394 EUR den 6. maj 1999 for perioden mellem den 1. maj og den 31. oktober 1998.

De samlede forskudsbeløb udgjorde således 461 394 EUR.

34 Den 21. december 1999 tilsendte Kommissionen de sagsøgte en skrivelse, hvori den rejste krav om tilbagebetaling af 317 214 EUR, svarende til forskellen mellem det faktisk betalte beløb på 461 394 EUR og det beløb på 144 180 EUR, som Kommissionens skyldige bidrag ifølge dens egne beregninger udgjorde.

35 Ifølge den i stævningen indeholdte tabel er disse beløb i EUR ifølge Kommissionen fordelt på følgende måder mellem de sagsøgte:

	A	B	C	D
InterTeam	153 500	300 934	29 491,36	271 443
A-Consult	101 500	61 823	40 960,23	20 862
[AMI Semiconductor]	97 000	26 743	26 214,55	529
[Allcon] Ision	70 000	39 926	31 129,77	8 797
Euram-Kamino	40 000	21 606	0	21 606
Intracom	68 000	10 362	16 384,09	(6 022)
[Nordbank]	10 000	0	0	0
	540 000	461 394	144 180	323 237

A = maksimalt tilskud ifølge kontrakten,
B = faktisk udbetalt beløb,
C = godkendt tilskud,
D = beløb, som skal tilbagebetales (B - C)

D — *Tre af de sagsøgtes selskabers likvidation*

1) Vedrørende InterTeam

36 Den 22. december 1999 besluttede InterTeams generalforsamling at lade selskabet træde i likvidation. Den 17. juli 2001 indgav InterTeam konkursbegæring under henvisning til selskabets status etableret den 31. december 1999, som ifølge selskabets egne angivelser svarede til status ved likvidationen. Denne status udviste et underskud på 695 605,33 DEM (dvs. 355 657,35 EUR), der ikke var dækket af selskabets egne midler. Den 8. november 2001 blev InterTeam slettet af handelsregistret.

2) Vedrørende A-Consult

37 Den 10. juli 2002 blev der indgået en akkordordning for A-Consult, og den nuværende kurator for konkursboet, advokat Roehlich, blev udpeget som selskabets bobehandler.

38 A-Consult trak herefter begæringen om indledning af konkursbehandling tilbage, således at konkursproceduren blev indstillet i overensstemmelse med de østrigske retsforskrifter om konkurs, hvorefter der den 25. juli 2002 blev indledt en »procedure i tilslutning til konkursproceduren« (»Anschlußkonkursverfahren«).

3) Vedrørende Ision

39 Den 19. juli 2002 blev der indledt insolvensbehandling af Isions bo, hvorunder advokat Fialski blev udpeget som selskabets kurator.

II — Domstolens kompetence

A — *Retsforskrifter*

40 Artikel 238 EF har følgende ordlyd:

»Domstolen har kompetence til at træffe afgørelse i henhold til en voldgiftsbestemmelse, som indeholdes i en af Fællesskabet eller i en på dets vegne indgået offentligretlig eller privatretlig aftale.«

41 Artikel 225, stk. 1, EF, i den affattelse, som gjaldt ifølge Nice-traktaten, bestemmer:

»Retten i Første Instans har kompetence til som første instans at træffe afgørelse i de sager, der er omhandlet i artikel 230, 232, 235, 236 og 238, bortset fra sager, der henvises til en særlig retsinstans, eller sager, der i henhold til statutten er forbeholdt Domstolen. Det kan fastsættes i statutten, at Retten i Første Instans har kompetence i andre arter af sager.

De afgørelser, der træffes af Retten i Første Instans i medfør af dette stykke, kan appelleres til Domstolen, dog kun for så vidt angår retsspørgsmål, på de betingelser og med de begrænsninger, der er fastsat i statutten.«

42 Artikel 51 i statutten for Domstolen, i den affattelse heraf, som gjaldt indtil den 31. maj 2004, inden Rådets afgørelse 2004/407/EF, Euratom af 26. april 2004 om ændring af artikel 51 og 54 i protokollen vedrørende statutten for Domstolen (EFT L 132, s. 5) trådte i kraft, indeholdt følgende bestemmelse:

»Som en undtagelse fra bestemmelsen i EF-traktatens artikel 225, stk. 1, [...] har Domstolen kompetence for så vidt angår søgsmål, der indgives af medlemsstaterne, af Fællesskabernes institutioner og af Den Europæiske Centralbank.«

B — *Voldgiftsbestemmelsens anvendelighed*

43 Ifølge ordlyden af den voldgiftsbestemmelse, der er indeholdt i artikel 7 i kontraktens bilag II, og som er gengivet ovenfor i præmis 22, har Retten i Første Instans enekompetence til at træffe afgørelse i tvister vedrørende kontrakten.

44 Det er imidlertid ubestridt, at den ordning for fordeling af kompetencen mellem Retten og Domstolen, som var fastlagt ved traktaten og ved statutten for Domstolen, der er indeholdt som bilag til traktaten, ikke på tidspunktet for stævningens indgivelse indeholdt mulighed for at lade Retten træffe afgørelse i søgsmål, der er anlagt af en fællesskabsinstitution, som det er tilfældet i denne sag.

45 Af denne grund blev stævningen i medfør af artikel 54 i statutten for Domstolen fremsendt til dennes justitskontor efter først at være blevet indleveret til Rettens justitskontor.

46 Selv om parterne ikke har bestridt Domstolens kompetence, bør Domstolen af egen drift, som generaladvokaten med rette har angivet i punkt 53 i sit forslag til afgørelse, undersøge spørgsmålet om voldgiftsbestemmelsens anvendelighed.

47 Der opstår således det principielle spørgsmål, om den omstændighed, at Retten i en voldgiftsbestemmelse er udpeget som kompetent ret, kan medføre, at Domstolen har kompetence i medfør af artikel 238 EF, som ifølge sin ordlyd tillægger »Domstolen« kompetencen hertil.

48 Dette spørgsmål må besvares bekræftende af følgende grunde.

49 Som generaladvokaten har fremhævet i punkt 59 i sit forslag til afgørelse, fremgår det af den måde, hvorpå udtrykket »Domstolen« anvendes i traktaten, at dette udtryk ikke sigter til nogen af de to retsinstanser, men til den fællesskabsinstitution som helhed, der omfatter såvel Domstolen som Retten. Følgelig må henvisningen i artikel 238 EF til »Domstolen« forstås som en henvisning til denne fællesskabsinstitution som helhed, ligesom det er denne samme institution, der skal være sigtet til i en kontrakt, for at en af de to af Fællesskabets retsinstanser kan være tillagt kompetence til at træffe afgørelse.

50 Traktaten fastsætter ingen særlige formkrav for en voldgiftsbestemmelse. Enhver bestemmelse, som angiver, at parterne ønsker, at eventuelle tvister ikke skal

indbringes for de nationale domstole, men for Fællesskabets retsinstanser, må derfor anses for tilstrækkelig til, at disse har kompetence i henhold til artikel 238 EF.

51 En bestemmelse om, at Retten i Første Instans har kompetence, opfylder derfor klart dette kriterium, uden at det er nødvendigt at fortolke den pågældende bestemmelse på grundlag af den lov, som finder anvendelse på kontrakten.

52 Den omstændighed, at parterne fejlagtigt har forsøgt præcist at bestemme den retsinstans inden for institutionen »Domstolen«, som bør afgøre deres tvist, og at voldgiftsklausulen dermed delvis er uden virkning, ændrer ikke ved, at parterne klart har tilkendegivet deres ønske om, at eventuelle tvister mellem dem ikke skal indbringes for de nationale domstole, men for Fællesskabets retsinstanser.

53 Domstolen er derfor kompetent til at træffe afgørelse vedrørende den af Kommissionen anlagte sag og det af Intracom rejste modkrav.

III — Sagens formalitet, i det omfang den er rettet mod tre af de sagsøgte selskaber, som er under likvidation eller er blevet likvideret

54 Tre af de sagsøgte, nemlig InterTeam, A-Consult og Ision, bestrider, at sagen kan realitetsbehandles, i det omfang den vedrører dem, og støtter sig her hovedsagelig på, at disse sagsøgte på tidspunktet for sagens anlæg befandt sig på forskellige stadier af en insolvensbehandling.

A — *Retsforskrifter*

1) Fællesskabsretten

55 Rådets forordning (EF) nr. 1346/2000 af 29. maj 2000 om konkurs (EFT L 160, s. 1), der blev udstedt i medfør af artikel 61, litra c), EF og artikel 67, stk. 1, EF, indeholder bl.a. følgende betragtninger:

»(2) Det er en forudsætning for et velfungerende indre marked, at grænseoverskridende insolvensbehandlinger kan afvikles rationelt og effektivt. Vedtagelsen af denne forordning er nødvendig for at virkeliggøre dette mål, som henhører under det civilretlige samarbejde som omhandlet i traktatens artikel 65.

(3) Virksomhedernes aktiviteter har i stadig stigende grad grænseoverskridende virkninger og er derfor i stadig større omfang underlagt Fællesskabets retsregler. Eftersom sådanne virksomheders konkurs også har betydning for det indre markeds funktion, er der behov for en fællesskabsretsakt, som foreskriver en samordning af de foranstaltninger, der skal træffes vedrørende en insolvent skyldners aktiver.

(4) Det er en forudsætning for et velfungerende indre marked, at parterne ikke tilskyndes til at overføre aktiver eller tvister fra én medlemsstat til en anden for at forbedre deres retsstilling (»forum shopping«).

[...]

(8) For at virkeliggøre målet at forbedre effektiviteten af insolvensbehandlinger med grænseoverskridende virkninger er det nødvendigt og hensigtsmæssigt, at bestemmelserne om retternes kompetence, om anerkendelse og om den lovgivning, der finder anvendelse på dette område, fastlægges i en fællesskabsretsakt, som er bindende og gælder umiddelbart i medlemsstaterne.«

56 Samme forordning indeholder følgende bestemmelse:

[...]

»*Artikel 3*

International kompetence

1. Retterne i den medlemsstat, på hvis område centret for skyldnerens hovedinteresser befinder sig, har kompetence til at indlede insolvensbehandling. For selskabers og juridiske personers vedkommende anses det vedtægtsmæssige hjemsted for at være centret for skyldnerens hovedinteresser, medmindre andet godtgøres.

2. Befinder centret for skyldnerens hovedinteresser sig på en medlemsstats område, har retterne i en anden medlemsstat kun kompetence til at indlede insolvensbehandling mod denne skyldner, hvis han har et forretningssted på denne anden medlemsstats område. Denne insolvensbehandling kan kun omfatte den del af skyldnerens aktiver, som befinder sig på sidstnævnte medlemsstats område.

[...]

Artikel 4

Den lovgivning, der finder anvendelse

1. Medmindre andet er fastsat i denne forordning, er det konkurslovgivningen i den medlemsstat, på hvis område insolvensbehandlingen indledes, der gælder for insolvensbehandlingen og dens virkninger.

2. Lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen indledes, er bestemmende for betingelserne for insolvensbehandlingens indledning og afslutning samt for dens forløb. Lovgivningen bestemmer navnlig:

[...]

f) hvorledes insolvensbehandlingen virker på individualforfølgnings-foranstaltninger bortset fra verserende retssager

[...]

Artikel 16

Princip [om anerkendelse af insolvensbehandling]

1. Enhver afgørelse om indledning af insolvensbehandling, der træffes af en ret i en medlemsstat, som har kompetence i henhold til artikel 3, anerkendes i alle de øvrige medlemsstater, så snart den får virkning i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen er indledt.

Dette gælder også, hvis skyldneren på grund af sin status ikke kan gøres til genstand for insolvensbehandling i andre medlemsstater.

2. Anerkendelsen af insolvensbehandling, der er indledt i henhold til artikel 3, stk. 1, er ikke til hinder for, at en anden medlemsstats ret, som har kompetence i henhold til artikel 3, stk. 2, indleder en anden insolvensbehandling. [...]

Artikel 17

Anerkendelsens virkninger

1. En afgørelse om indledning af insolvensbehandling, der træffes af en kompetent ret i henhold til artikel 3, stk. 1, har umiddelbart de samme virkninger i enhver anden medlemsstat, som den har efter lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen er indledt, medmindre andet er fastsat i denne forordning, og så længe en kompetent ret i denne anden medlemsstat ikke indleder insolvensbehandling i henhold til artikel 3, stk. 2.

2. Virkningerne af insolvensbehandling, der er indledt af en kompetent ret i henhold til artikel 3, stk. 2, kan ikke anfægtes i andre medlemsstater. Begrænsninger i kreditorernes rettigheder, navnlig henstand eller gældseftergivelse i forbindelse med insolvensbehandlingen, kan med hensyn til formuegenstande, som befinder sig på en anden medlemsstats område, kun gøres gældende over for de kreditorer, der har givet deres samtykke dertil.

[...]

Artikel 40

Pligt til at underrette kreditorerne

1. Så snart der indledes insolvensbehandling i en medlemsstat, underretter retten i denne medlemsstat eller den af retten udpegede kurator straks alle kendte kreditorer, som har deres sædvanlige opholdssted, deres bopæl eller deres hjemsted i de øvrige medlemsstater.

2. Denne underretning, som foretages ved fremsendelse af en meddelelse til hver enkelt kreditor, skal bl.a. indeholde oplysninger om de frister, der skal overholdes, sanktionerne i tilknytning til disse frister, det organ eller den myndighed, der har beføjelse til at modtage anmeldelse af fordringer, og de øvrige foranstaltninger. Det skal ligeledes fremgå af denne meddelelse, om kreditorer med privilegerede krav eller tingslig sikkerhed behøver at anmelde deres fordring.

[...]«

2) National ret

57 I tysk ret har det bl.a. følgende virkninger, at der indledes insolvensbehandling over for et selskab:

— Ifølge § 80 i Insolvenzordnung (tysk lov om insolvens af 5.10.1994, BGBl. 1994 I, s. 2866, i den affattelse heraf, der gjaldt på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i sagen, herefter »InsO«) råder kurator over selskabsboets formue. Denne rådighed omfatter også beføjelsen til at optræde som part i retssager, hvilket indebærer, at forkyndelsen af en stævning over for selskabet skal ske til kuratoren og ikke til selskabet.

— Ifølge InsO's § 87 skal kreditorerne anmelde deres fordringer på selskabet i overensstemmelse med bestemmelserne om insolvensbehandling. Som følge heraf træder bestemmelserne i InsO's § 174 ff. i stedet for civilprocessens regler om almindelige søgsmål, og direkte sagsanlæg mod selskabet eller kuratoren kan ikke realitetspåkendes.

58 I østrigsk ret er det ifølge § 6, stk. 1, i Konkursordnung (den østrigske lov om konkurs, RGBl. nr. 337/1914, i den affattelse heraf, der gjaldt på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i sagen, herefter »KO«) udelukket efter indledningen af insolvensbehandling at anlægge sag vedrørende krav på selskabets konkursmasse.

B — *Sagens formalitet, i det omfang den er rettet mod InterTeam*

59 AMI Semiconductor, Euram og InterTeam har gjort gældende, at sagen må afvises, i det omfang den vedrører InterTeam, da dette selskab blev slettet af handelsregistret den 8. november 2001, dvs. ni måneder før Kommissionen indleverede stævningen i sagen, hvorfor InterTeam på dette tidspunkt ikke længere havde nogen retsevne.

60 Som generaladvokaten har anført i punkt 67 i sit forslag til afgørelse, må en sag mod et selskab afvises, hvis det hverken havde retsevne eller søgsmålskompetence på tidspunktet for sagens anlæg. Det er loven vedrørende oprettelsen af det pågældende selskab, der finder anvendelse på dette punkt, dvs. i denne sag den tyske lovgivning (jf. dom af 27.9.1988, sag 81/87, Daily Mail and General Trust, Sml. s. 5483, præmis 19, og af 5.11.2002, sag C-208/00, Überseering, Sml. I, s. 9919, præmis 81).

61 Det er ubestridt, at et aktieselskab i tysk ret (»GmbH«), såsom InterTeam mister sin søgsmålskompetence, når det opløses, hvilket forudsætter, at det slettes af handelsregistret efter en konstatering af, at det ikke har nogen formue. Slettelsen af registret udgør således en formodning for, at selskabet ikke har nogen formue.

62 Det er ganske vist i princippet muligt at afkræfte denne formodning, hvorved det slettede selskab generhverver sin søgsmålskompetence, men det blotte udsagn om, at et slettet selskab stadig ejer aktiver, er ikke tilstrækkelig til afkræftelse heraf, som det hævdes af Kommissionen. Kommissionen skulle på dette punkt have anført faktiske forhold til støtte for sine argumenter, f.eks. ved at angive de aktiver, som efter dens opfattelse forefandtes, og i det mindste have præciseret den omtrentlige værdi og aktivernes retlige grundlag samt i påkommende tilfælde den pågældende debitor.

63 I mangel af disse angivelser må sagen afvises, i det omfang den er rettet imod InterTeam.

C — *Sagens formalitet, i det omfang den er rettet imod A-Consult og Ision*

64 På tidspunktet for stævningens indlevering var der indledt en insolvensbehandling over for disse to selskaber i medfør af de nationale herom gældende love.

65 Det er ubestridt, at ifølge de relevante nationale retsforskrifter, nemlig KO's § 6 hvad angår A-Consult og InsO's § 87 hvad angår Ision, måtte en sag som den af Kommissionen anlagte under disse omstændigheder have været afvist, hvis den var blevet anlagt mod disse selskaber ved de nationale domstole.

66 Domstolen har principielt kompetence til at træffe afgørelse i tvister mellem parterne i henhold til artikel 238 EF, sammenholdt med voldgiftsbestemmelserne.

67 Spørgsmålet er imidlertid, på hvilken måde denne kompetence skal udøves i forhold til en part, som der er indledt insolvensbehandling over for. Dette spørgsmål må vurderes på grundlag af de processuelle bestemmelser, der gælder for Domstolen.

68 Da hverken Domstolens statut eller dens procesreglement indeholder særlige bestemmelser vedrørende behandlingen af søgsmål mod parter, som der er indledt insolvensbehandling over for, må de regler, der skal anvendes på dette punkt, udledes af de retsgrundsætninger på området, som er fælles for medlemsstaternes procesordninger.

69 Hvad dette spørgsmål angår fremgår det, at en kreditor i de fleste af medlemsstaternes retsordner ikke kan gøre sine fordringer gældende under et individuelt søgsmål over for en person, mod hvem der er indledt insolvensbehandling, men er forpligtet til at følge de regler for den procedure, som finder anvendelse, og at sagen må afvises, hvis disse regler ikke følges. I øvrigt er medlemsstaterne forpligtet til gensidigt at respektere de procedurer, som er iværksat i en af de andre medlemsstater. Dette fremgår af forordning nr. 1346/2000, hvis artikel 4, stk. 2, litra f), bestemmer, at lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen indledes, dvs. i denne sag østrigsk og tysk lovgivning, er bestemmende for, hvorledes insolvensbehandlingen virker på individualforfølgningsforanstaltninger. I medfør af samme forordnings artikel 16 og 17 skal en insolvensbehandling, der er indledt i en af Den Europæiske Unions medlemsstater, endvidere anerkendes i alle de øvrige medlemsstater, og den har de samme virkninger i disse medlemsstater, som den har efter lovgivningen i den medlemsstat, hvor insolvensbehandlingen er indledt.

70 Som generaladvokaten fremhævede i punkt 84 og 85 i sit forslag til afgørelse, er formålet med bestemmelserne i forordning nr. 1346/2000, som det bl.a. fremgår af forordningens betragtning 2, 3, 4 og 8, at sikre effektiviteten og samordningen af insolvensbehandlinger inden for Den Europæiske Union og dermed at sikre en ligelig fordeling af de disponible aktiver mellem kreditorerne. Fællesskabsinstitutionerne ville opnå en uberettiget fordel i forhold til andre kreditorer, hvis de havde mulighed for at gøre deres fordringer gældende under retssager ved Fællesskabets retsinstanser i tilfælde, hvor enhver retsforfølgning ved de nationale domstole er udelukket.

71 I øvrigt har Kommissionen med urette forsøgt at påberåbe sig artikel 40 i forordning nr. 1346/2000 ved at henholde sig til den periode på to en halv måned, som forløb

mellem indledningen af insolvensproceduren den 10. juli 2002 og underretningen herom den 23. september 2002, til støtte for at modsætte sig, at denne forordning anvendes i den foreliggende sag. For det første har indledningen af en insolvensprocedure i medfør af forordningens artikel 17, stk. 1, virkning i de øvrige medlemsstater, uden at det er nødvendigt at foretage underretning i medfør af forordningens artikel 40. Selv om underretningen til Kommissionen må anses for forsinket, fastsætter forordning nr. 1346/2000 for det andet ingen følger af en sådan forsinkelse for anerkendelsen af insolvensbehandlingen i de andre medlemsstater, når bortset fra det eventuelle erstatningskrav, der måtte kunne rejses på grund af en forsinket underretning.

72 Af disse grunde må Kommissionens påstande, som de er formuleret i stævningen, afvises, i det omfang de vedrører A-Consult og Ision.

D — *Kommissionens supplerende påstande*

73 Under den mundtlige forhandling har Kommissionen subsidiært nedlagt en række supplerende påstande med henblik på, at søgsmålet — i det omfang det er rettet mod A-Consult og Ision — anses for et søgsmål til konstatering af, at Kommissionens fordringer er berettigede, således at den kan gøre dem gældende inden for rammerne af nationale insolvensbehandlinger.

74 Disse supplerende påstande må åbenbart afvises.

75 For det første er de i strid med forskrifterne i procesreglementets artikel 38. Ifølge denne bestemmelse skal parterne fastlægge søgsmålets genstand i stævningen. Selv om det ifølge procesreglementets artikel 42 på visse betingelser er muligt at fremføre nye anbringender, kan en part ikke, mens sagen verserer, ændre selve sagens genstand (jf. dom af 25.9.1979, sag 232/78, Kommissionen mod Frankrig, Sml. s. 2729, præmis 3, og af 18.10.1979, sag 125/78, GEMA mod Kommissionen, Sml. s. 3173, præmis 26). Det kan ikke tillades, at der uden det mindste forvarsel først nedlægges nye påstande under den mundtlige forhandling, da de sagsøgte i modsat fald vil blive berøvet muligheden for at tage til genmæle, hvilket udgør en tilsidesættelse af retten til forsvar.

76 For det andet går disse påstande ud over den kompetence, som er tillagt Domstolen i medfør af voldgiftsbestemmelsen, som begrænser kompetencen til »tvister mellem Kommissionen og medkontrahenterne«, hvorimod et anerkendelsessøgsmål med henblik på at gøre en fordring gældende under en insolvensbehandling også implicerer andre parter, nemlig den konkursramte virksomheds øvrige kreditorer. Det skal herved fremhæves, at Kommissionen ikke har indledt nogen procedure med henblik på at inddrage disse parter i den foreliggende sag.

77 Endelig har også de ovenfor i præmis 68-70 fremførte betragtninger gyldighed for Kommissionens supplerende påstande, som derfor også af denne grund bør afvises.

78 Også Kommissionens supplerende påstande må derfor afvises fra realitetsbehandling.

IV — Sagens grundlag, i det omfang den er rettet mod AMI Semiconductor, Intracom, Euram og Nordbank

79 Kommissionen gør gældende, at dens påkrav til de sagsøgte har retligt grundlag i to henseender. Dels har den et kontraktmæssigt krav på tilbagebetaling i henhold til artikel 23, punkt 23.3, i kontraktens bilag II, dels har de sagsøgte opnået en ugrundet berigelse i den forstand, hvori dette udtryk anvendes i § 812 i Bürgerliches Gesetzbuch, hvorefter »den, som uberettiget erhverver et gode i kraft af en andens ydelse eller på dennes bekostning, er forpligtet til at tilbagelevere det«.

A — *Kravet om tilbagebetaling støttet på artikel 23, punkt 23.3, i kontraktens bilag II*

80 Det bestemmes i artikel 23, punkt 23.3, i kontraktens bilag II, at såfremt de betalinger, der er foretaget i henhold til projektet, overstiger det samlede finansielle bidrag, som påhviler Kommissionen, er medkontrahenterne forpligtet til øjeblikkeligt at tilbagebetale forskellen mellem betalingerne og dette bidrag.

81 Hvad angår anvendelsen af denne bestemmelse i sagen opstår der navnlig to spørgsmål. Det første er at afgøre, om forpligtelsen til tilbagebetaling efter denne bestemmelse er en solidarisk forpligtelse, eller om kravet om tilbagebetaling kun kan rettes mod de medkontrahenter, der faktisk har modtaget de af Kommissionen foretagne betalinger. Det andet spørgsmål er, hvorledes det samlede finansielle bidrag, der påhviler Kommissionen, skal beregnes.

1) Vedrørende den solidariske hæftelse

82 Udtrykket »medkontrahenterne« er defineret på s. 2 i kontrakten som en kollektiv betegnelse for de syv sagsøgte, der har indgået kontrakt med Kommissionen. Spørgsmål om de præcise følger af, at dette udtryk er anvendt i artikel 23, punkt 23.3, i kontraktens bilag II, er dog stærkt omtvistet mellem parterne.

83 Efter Kommissionens opfattelse viser anvendelsen af dette udtryk, at forpligtelsen til tilbagebetaling i henhold til denne bestemmelse påhviler medkontrahenterne under ét og ikke blot de medkontrahenter, der har modtaget de pågældende forskud. Kommissionen kan derfor holde hver enkelt af medkontrahenterne ansvarlig for alle de udbetalte forskud.

84 De sagsøgte har heroverfor anført, at den omstændighed alene, at udtrykket »medkontrahenterne« er anvendt, ikke giver grundlag for at fastslå en solidarisk hæftelse, og at der burde have været fastsat udtrykkelige bestemmelser om solidarisk hæftelse, hvis dette havde været parternes hensigt. Desuden udgør forpligtelsen i henhold til artikel 23, punkt 23.3, i kontraktens bilag II ifølge denne bestemmelses udtrykkelige ordlyd en forpligtelse til »tilbagebetaling«, hvilket ifølge selve definitionen af dette begreb forudsætter, at det beløb, som kræves tilbagebetalt, først er blevet oppebåret af den part, som det kræves tilbagebetalt af.

85 Da artikel 23, punkt 23.3, ikke i sig selv er tilstrækkelig klar på dette punkt, må den fortolkes i sammenhæng med de øvrige kontraktbestemmelser, navnlig kontraktens artikel 1.

86 Ifølge kontraktens artikel 1, punkt 1.1, påhviler der som udgangspunkt parterne en »fælles og solidarisk« (»jointly and severally«) forpligtelse til at udføre »de i bilag I nævnte arbejder«. Denne forpligtelse, som ifølge bestemmelsens ordlyd i hvert fald kun gælder for udførelsen af arbejderne, men ikke for tilbagebetalingen af forskuddene, begrænses endvidere betydeligt af samme artikels punkt 1.2.

87 Således udelukker kontraktens artikel 1.2, punkt 2, andet punktum, ethvert solidarisk ansvar for tilbagebetalingen af forskuddet, idet denne bestemmer, at en medkontrahent »ikke er forpligtet til [...] at godtgøre beløb, som skyldes en medkontrahents misligholdelse af sine forpligtelser, medmindre han selv har bidraget til denne misligholdelse«.

88 Det fremgår af denne gennemgang, at en medkontrahent ifølge artikel 23, punkt 23.3, i kontraktens bilag II, sammenholdt med kontraktens artikel 1, punkt 1.2, kun er forpligtet til at tilbagebetale de forskud, som han faktisk har modtaget, medmindre det godtgøres, at den pågældende medkontrahent har bidraget til en misligholdelse, som giver Kommissionen ret til tilbagebetaling af et forskud, som er udbetalt en anden medkontrahent. Bevisbyrden for, at en medkontrahent har bidraget til en sådan misligholdelse, påhviler naturligvis Kommissionen, når denne som sagsøger påberåber sig misligholdelsen.

89 Kommissionen har ikke godtgjort, at AMI Semiconductor, Euram, Intracom eller Nordbank på nogen måde har bidraget til, at en anden medkontrahent gjorde sig skyldig i en konkret misligholdelse, som gav Kommissionen ret til tilbagebetaling af et forskud, som var modtaget af denne anden medkontrahent. Som generaladvokaten har fremhævet i punkt 145 i sit forslag til afgørelse, kan generelle beskyldninger om, at de sagsøgte ikke samarbejdede i tilstrækkelig grad eller ikke opfyldte deres oplysningspligt over for Kommissionen, ikke tillægges fornøden vægt på dette punkt, selv om de har delvis støtte i vurderingsrapporterne.

90 Det må derfor antages, at ingen af disse sagsøgte kan gøres ansvarlige for tilbagebetalingen i henhold til artikel 23, punkt 3, i kontraktens bilag II af større beløb, end de selv har modtaget.

2) Beregningen af det finansielle bidrag, som påhviler Kommissionen

91 Ifølge artikel 23, punkt 23.3, i kontraktens bilag II er kravet på tilbagebetaling betinget af, at det samlede finansielle bidrag, der påhviler Kommissionen ifølge projektet, er mindre end de allerede udbetalte forskud. I så fald er hver af de sagsøgte forpligtet til at tilbagebetale forskellen mellem det forskud, den pågældende har modtaget, og de udgifter, som denne kan kræve godtgjort.

92 I stævningen har Kommissionen i en tabel, som er gengivet ovenfor i præmis 35, angivet de beløb, som hver af de sagsøgte individuelt efter dens opfattelse er forpligtet til at tilbagebetale, såfremt der ikke foreligger en solidarisk hæftelse. Disse beløb er beregnet ved fra det beløb, som hver af medkontrahenterne faktisk har modtaget fra Kommissionen, at fradrage de beløb vedrørende ydelser, som Kommissionen har accepteret, såfremt den pågældende medkontrahent var forpligtet til at bidrage hertil ifølge den fordeling af arbejderne, som fremgår af kontraktens bilag I.

93 Kommissionen har erkendt, at Nordbank ikke har modtaget nogen betalinger, og at Intracom har modtaget et lavere beløb end det, selskabet havde krav på, hvorfor Kommissionen ikke kan rejse krav om nogen tilbagebetaling for disse to sagsøgtes vedkommende.

94 Det er ubestridt, at AMI Semiconductor i alt har modtaget et beløb på 26 743 EUR, og at Kommissionen har accepteret arbejder for en værdi af 26 214,55 EUR. Følgelig udgør det maksimumsbeløb, som dette selskab er forpligtet til at tilbagebetale, 528,45 EUR. Det er også ubestridt, at Euram har modtaget et beløb på 21 606 EUR, og at ingen af de ydelser, dette selskab har bidraget til, er blevet accepteret.

95 Hvad angår de krav, som er rejst over for disse to sagsøgte, kan Kommissionen ikke afslå at godkende ydelserne eller opgørelser over udgifter uden at give en detaljeret redegørelse for disse ydelsers mangelfulde karakter. Den omstændighed, at kontrakten har en specifik karakter, da den vedrører udbetalingen af bistand, som ikke er forbundet med nogen reel modydelse til fordel for Kommissionen, giver ikke Kommissionen, som hævdet af denne, nogen skønsbeføjelse hvad angår anerkendelsen af ydelser. Som generaladvokaten med rette har anført i punkt 167-171 i sit forslag til afgørelse, ville det kræve klausuler herom i kontrakten, hvis Kommissionen skulle være tillagt så vidtgående beføjelser til at træffe ensidige afgørelser.

96 Det må derfor undersøges, om Kommissionens afslag på at anerkende de af AMI Semiconductor og Euram erlagte ydelser er berettiget. Som anført af generaladvokaten i punkt 161 i dennes forslag til afgørelse, vedrørte tvisten i det væsentlige ydelserne i punkt 1.1 (Fuldstændig sæt af brugerdefinerede systemfunktioner og konstruktionsspecifikationer, »Complete set of user-defined system functions and design specifications«), punkt 1.2 (Fuldstændig sæt af konstruktionsspecifikationer til fremtidige software interfaser, som skal integreres med de kommercielle software programmer for disse organisationer, »Complete set of design specifications for future software interfaces to integrate with the commercial software environment of these organisations«) og punkt 1.3 (Fuldstændig beskrivelse af fremtidige forretningspartneres IT-omgivelser, »Full description of future business partners' IT environment«), idet disse tre ydelser var de eneste af de ikke anerkendte ydelser, som AMI Semiconductor eller Euram havde bidraget til udførelsen af.

97 Kommissionens afvisning af disse ydelser var alene baseret på de rapporter, hvori kontrolteamet havde anbefalet et afslag. Hvad angår disse rapporters bevisvægt kan der ikke gives Kommissionen medhold i den opfattelse, at rapporterne var bindende for de sagsøgte. Selv om de sagsøgte godkendte valget af de personer, som var foreslået af Kommissionen, er det hverken angivet i artikel 8 i kontraktens bilag II eller i nogen anden bestemmelse i kontrakten, at kontraktsparterne var bundet af de rapporter, som blev udfærdiget af kontrolteamet, og dette fremgik heller ikke af nogen af de mellem parterne udvekslede meddelelser. Det ville i øvrigt klart være i strid med den opfattelse, Kommissionen selv har indtaget på dette punkt, at tillægge disse rapporter bevisværdi, idet den under den mundtlige forhandling selv gjorde gældende, at den kunne undlade at følge rapporterne, hvis den ønskede det.

98 I sin anden kontrolrapport konkluderede kontrolteamet, at de pågældende ydelser burde afslås. Ydelse 1.1 blev beskrevet som i vidt omfang ufuldstændig og meget lidt videreudviklet. Ydelserne 1.2 og 1.3 blev betragtet som værende ikke præsteret, da de dokumenter, som blev forelagt kontrolteamet, kun var »resuméer« ifølge disses egne angivelser og ikke fuldstændige dokumenter.

99 Rapporterne indeholder visse uforklarede selvmodsigelser. Hvad angår ydelse 1.1 kritiserer kontrolteamet f.eks. den omstændighed, at virksomheder inden for finanssektoren eller den logistiske sektor ikke bidrog til udførelsen af ydelsen, selv om de var repræsenteret i det konsortium, de sagsøgte dannede. Det fremgår imidlertid klart af kontraktens bilag I, at Nordbank eller Euram ikke ifølge kontrakten skulle deltage i udførelsen af denne ydelse. Åbenbart har kontrolteamet ikke anvendt kriterierne i kontrakten ved vurderingen af, om de præsterede ydelser var i overensstemmelse hermed, men med urette anvendt sine egne kriterier.

100 Hvad angår ydelse 1.3 fremhævede Kommissionen under den mundtlige forhandling, at de sagsøgtes præsentation heraf kun fyldte en side, hvilket ikke var foreneligt med den indsats, som denne ydelse krævede ifølge kontrakten. Hvad angår dette punkt må det rent faktisk konstateres, at der er en uoverensstemmelse, som umiddelbart må give anledning til forundring, mellem de 4½ måneders arbejde for

én person, som ifølge kontraktens bilag I, s. 57, kræves til præstation af denne ydelse, og den kortfattethed, som den forelagte rapport udviser på dette punkt. Den omstændighed, at rapporten er kortfattet, indebærer dog ikke nødvendigvis, at den ikke opfylder de kvalitative krav, eller at den ikke er i overensstemmelse med de bestemmelser i kontrakten, som alene har relevans for sagen. Hvis Kommissionen var i tvivl om størrelsen af de udgifter, som var faktureret for en ydelse, burde den have anfægtet udgiftsopgørelserne på grundlag af de kriterier, der var fastsat i artikel 18-20 i kontraktens bilag II i stedet for at afvise ydelsen.

101 For at Kommissionen kan afvise en ydelse, skal den særskilt angive de aspekter af ydelsen, som den ønsker at kritisere, og præcisere grundene til, at ydelsen efter dens opfattelse afviger fra kontraktens bestemmelser. I denne sag indeholder hverken kontrolrapporterne eller Kommissionens stævning tilstrækkelige forklaringer på dette punkt.

102 Der kan derfor ikke gives Kommissionen medhold i anbringenderne om, at den har krav på tilbagebetaling i henhold til bestemmelserne i artikel 23, punkt 23.3, i kontraktens bilag II. Heller ikke kravet om betaling af renter i henhold til samme bilags artikel 5, punkt 4, kan derfor tages til følge.

B — *Ret til tilbagebetaling i henhold til § 812 i BGB*

103 Som generaladvokaten med rette har anført i punkt 185 i sit forslag til afgørelse, må et krav om tilbagesøgning af fejlagtigt udbetalt beløb, som er rejst under henvisning til, at der foreligger en ugrundet berigelse som omhandlet i BGB's § 812, afslås af de samme grunde som afslaget på kravet om tilbagebetaling i henhold til kontrakten. Da Kommissionen ikke har fremlagt bevis for, at de modtagne betalinger oversteg medkontrahenternes krav, har den ikke godtgjort, at der foreligger en sådan ugrundet berigelse.

104 Følgelig må de sagsøgte i det hele frifindes.

V — Intracoms modkrav

105 Intracom har gjort gældende at have et modkrav på Kommissionen på betaling af et beløb på 6 022 EUR, nemlig forskellen mellem det forskud på 10 362 EUR, som InterTeam har betalt Intracom, og den del af udgifterne til godkendte ydelser, som er afholdt af Intracom, og som ifølge Kommissionens beregning udgør 16 384,09 EUR.

106 Intracom har ikke præciseret det retlige grundlag for dette krav, men har alene gjort gældende, at Kommissionen har opnået en »ugrundet berigelse«.

107 Det er ubestridt, at Kommissionen ved sine betalinger til InterTeam havde betalt de sagsøgte tilstrækkelige midler til at dække betalingen af beløbet på 6 022 EUR til Intracom. Ved kontraktens ophør var der således blevet udbetalt InterTeam et beløb på 300 934 EUR, hvilket beløb InterTeam ikke betalte videre til de øvrige sagsøgte. Da InterTeam ifølge tallene i formularen på s. 6 i kontraktens bilag I individuelt kunne være berettiget til betaling af et maksimumsbeløb på 153 500 EUR i henhold til kontrakten, rådede InterTeam over et beløb på mindst 147 434 EUR på de øvrige medkontrahenters vegne.

108 Kommissionen har derfor ikke opnået nogen ugrundet berigelse, hvorfor Intracoms modkrav må afvises.

Sagens omkostninger

109 Ifølge procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Kommissionen har tabt sagen, bør den pålægges at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Første Afdeling):

1) De sagsøgte frifindes.

2) Det af Intracom SA Hellenic Telecommunications & Electronic Industry fremsatte modkrav forkastes.

3) Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber betaler sagens omkostninger.

Underskrifter